

1 Het begin

De eerste penning, *Het begin*, vertelt het verhaal vanaf het moment dat Romeinen een castellum op een hoger gedeelte aan de rivier de Rijn bouwden, tot het moment dat begonnen werd met de bouw van de Domkerk. De voetafdrukken symboliseren de vele mensen die hier in deze periode rondliepen: Romeinse soldaten, burgers en kerkleiders. Stippellijnen in de plattegrond van de 13de-eeuwse situatie geven de looplijnen weer waarlangs men gedurende eeuwen rondom de gebouwen liep.

LAAG 1

Schematische plattegrond van binnenruimte van Romeins fort, Castellum Traiectum

Tekst: DOMKERK UTRECHT CASTELLUM TRAIECTUM CA. 47-270

LAAG 2

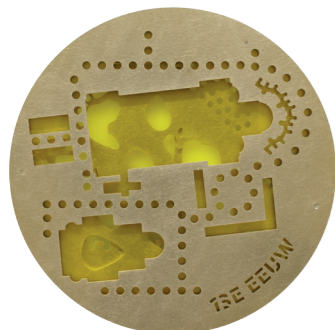
Silhouetten van afdrukken van Romeinse soldatensandalen (caligae), blote voeten van burgers en schoenen van een kerkleider

LAAG 3

Geel plexiglas

LAAG 4

Schematische plattegronden van de kerken in de 13e-eeuwse situatie, rechts het begin van de bouw van de huidige Domkerk (ca. 1254) De stippellijnen geven looplijnen weer van burgers, kerkdienaren en bezoekers van de universiteit
Tekst: 13E EEUW

2 Stormen

De tweede penning uit de serie, *Stormen*, vertelt de verhalen van de stormen die in en rondom de Domkerk woedden. De heftige storm op 1 augustus 1674 veranderde het schip van de Domkerk in een ruïne zoals weergegeven in een tekening uit 1674 van Herman Saftleven (1609–1685). Die ruïne is in silhouet in de penning opgenomen. De beeldenstorm die de Domkerk op 7 maart 1580 raakte, wordt in de penning geïllustreerd door afgehakte koppen van beelden die in het vuur worden gegooid.

LAAG 1

Schematische plattegrond binnenzijde huidige Domkerk, met links de plattegrond van de binnenzijde van het schip dat bij de tornado instortte en als ruïne tot in de 19e eeuw bleef staan

Tekst: DOMKERK UTRECHT STORM 1674

LAAG 2

Silhouet van de ruïne van het schip van de Domkerk, naar de tekening uit 1674 van Herman Saftleven

LAAG 3

Rood plexiglas

LAAG 4

Afgehakte koppen van beelden worden in het vuur gegooid tijdens de beeldenstorm
Tekst: BEELDENSTORM 1580

3 Kerkorgels

Nummer drie, *Kerkorgels*, heeft als onderwerp het orgel van Jansz. De Swart uit 1571 en het orgel van Johann Bätz uit 1831. De toehoorders die al eeuwen van de orgelmuziek genieten zijn vertegenwoordigd in de silhouetten van oren. Op de andere zijde staan de belangrijke elementen van een orgel: drie orgelklavieren en een schematische weergave van een aantal van de bijna 3500 orgelpijpen van het Bätz-orgel.

LAAG 1

Schematische plattegrond van de binnenruimte van de huidige Domkerk

Tekst: DOMKERK UTRECHT 1571 JANSZ. DE SWART ORGEL

LAAG 2

G-sleutels en silhouetten van oren

LAAG 3

Bruin plexiglas

LAAG 4

Drie klavieren en schematische weergave van een aantal orgelpijpen
Tekst: BÄTZ ORGEL 1831

4 Interieur

De prachtige kerkramen, ontworpen door Richard Nicolaüs Roland Holst (1868-1938) en het meubilair, ontworpen door Willem Penaat (1875-1957), vormden de inspiratie voor de vierde penning uit deze serie, *Interieur*. In het Evangelistenraam in het zuidertransept van de Domkerk vallen de doordringende ogen van de evangelisten op. Op de andere zijde zijn elementen uit het houten koorhek rondom de preekstoel in een compositie samengebracht. Herkenbaar zijn een duif met olijftak, een pelikaan en op de bodem zwemt een platvis.

LAAG 1
Schematische plattegrond binnenruimte van huidige Domkerk
Tekst: DOMKERK UTRECHT KERKRAMEN R.N. ROLAND HOLST 1926 & 1936

LAAG 2
Ogen geïnspireerd op het gebrandschilderde Evangelistenraam (1926) ontworpen door Richard Nicolaüs Roland Holst (1868-1938)

LAAG 3
Oranje plexiglas

LAAG 4
Compositie van elementen uit houten koorhek (voltooid in 1925) ontworpen door Willem Penaat (1875-1957)
Tekst: MEUBILAIR 1925 W. PENAAT

Penningserie Domkerk

Ter gelegenheid van het gereedkomen van de restauratie van de Domkerk (2017-2022) heeft het bestuur van de Domkerk en de Stichting Vrienden van de Domkerk aan kunstenaar Da van Daalen gevraagd een serie eigentijdse penningen te ontwerpen met als onderwerp een aantal belangrijke thema's uit de geschiedenis van de Domkerk.

Bij een bezoek aan de Domkerk viel haar de gelaagdheid van de architectuur op en bij bestudering van de geschiedenis herkende zij die gelaagdheid in de opeenstapeling van gebouwen en gebeurtenissen. Door de eeuwen heen is de Domkerk en de omgeving belangrijk voor mensen. Ook dát wil de kunstenaar laten zien in de penningserie.

VOOR MEER INFORMATIE:
www.domkerk.nl
www.davandaalen.nl

GEGEVENS PENNINGEN

jaar	2022
afmetingen	doorsnede 10 cm, 6 mm dik
materialen	messing en plexiglas
kunstenaar	Da van Daalen (Amsterdam, 1956)
opdrachtgever	bestuur van de Domkerk en de Stichting Vrienden van de Domkerk
signering	dd '22 (Da van Daalen 2022)

Messing is een materiaal dat verandert in de loop van de tijd. De goudkleur verdonkert door aanraking, waardoor een natuurlijke patine ontstaat en de gelaagdheid meer zichtbaar.

De eenmalige kosten voor het ontwerpen en het maken van de prototypen zijn mogelijk gemaakt met bijdragen van Prins Bernhard Cultuurfonds, de Ridderschap van Utrecht en de Stichting Fonds A.H. Martens van Sevenhoven.

5 Restauratie

In de penning *Restauratie* kregen handen de hoofdrol. Bij de restauratie is veel specialistisch handwerk verricht: beschadigde elementen werden opgemeten, vormen in klei geboetseerd, stenen met de hand bewerkt. De gidsen die rondleidingen geven, wijzen met hun handen, trouwe kerkgangers vouwen de handen en de organisten bespelen de klavieren met hun handen.

Op de andere zijde staan details afgebeeld die voortdurend onderhoud vragen: pinakels (siertorentjes), twee waterspuwers – een ezelskop en een draakje – en elementen uit de kerkramen.

LAAG 1
Schematische plattegrond binnenruimte van huidige Domkerk
Tekst: DOMKERK UTRECHT RESTAURATIE 2017-2022

LAAG 2
Silhouetten van handen

LAAG 3
Blauw plexiglas

LAAG 4
Silhouetten van twee pinakels en twee waterspuwers (een ezelskop en een draakje) en vormen uit de kerkramen: in het midden een ster (hexagram) en vier bloemvormen

